

23. september 2025
Dok.nr.: 1145000

TALEPAPIR TIL GRA SAMRÅD E OG F DEN 23. SEPTEMBER 2025

DET TALTE ORD GÆLDER

Tak for muligheden for at komme i samråd her i dag.

Elbit-sagen er – som jeg også var inde på sidst – jo en sag, som har været genstand for en omfattende advokatundersøgelse.

Advokatundersøgelsen har resulteret i en omfattende afrapportering fra advokaterne, hvor de i en rapport på over 300 sider vurderer alle detaljer af det samlede forløb.

Som jeg også indledte med at sige på sidste samråd, har jeg stillet advokatundersøgelsens rapport til rådighed for Granskningsudvalget. Forud for det har de relevante udvalg også haft mulighed for at stille alle de spørgsmål, som medlemmerne måtte ønske, direkte til advokaterne. Så der har som sagt været en meget høj grad af åbenhed fra regeringens side.

Men ligesom tidligere regeringer, er denne regering – ud fra et hensyn til regeringens interne processer – tilbageholdende med at redegøre for interne overvejelser og drøftelser over for Folketinget. Og netop den type interne oplysninger har igen en central placering i de samrådsspørgsmål, som vi skal drøfte i dag.

Jeg vil derfor i mine svar tage udgangspunkt i det udleverede materiale, og jeg kommer i mine svar i dag ikke til at gå i yderligere detaljer om interne beslutningsprocesser. Altså udover, hvad der allerede fremgår af advokatundersøgelsen.

Da jeg tager udgangspunkt i advokatundersøgelsens beskrivelser, er det selvfølgelig vigtigt at understrege, at der i perioden også kan have været anden kontakt med israelske aktører. Særligt om andre spørgsmål end dem, der emnemæssigt er behandlet i advokatundersøgelsen.

For så vidt angår samrådsspørgsmål E, hvor der spørges til kontakt mellem forsvarsministeren eller Forsvarsministeriets departement og israelske aktører, kan jeg konstatere, at der ikke i advokatundersøgelsen er beskrevet en sådan kontakt.

Det må jeg henholde mig til.

For så vidt angår samrådsspørgsmål F, hvor der spørges til Forsvarskommandoens og FMI's kontakt med israelske aktører, vil jeg i første omgang igen henvise til advokatundersøgelsen.

Det fremgår af den – som jeg også var inde på under sidste samråd – at FMI i perioden fra februar 2022 til februar 2023 havde løbende kontakt med forskellige israelske aktører.

Enkelte steder fremgår det også, at Forsvarskommandoen eller Danske Artilleriregiment deltog i møder eller dialog med Elbit. Som jeg læser advokatundersøgelsen, var det dog FMI, der var den primære aktør fra dansk side i dialogen.

Jeg vil derfor nu gennemgå nogle nedslag i advokatundersøgelsen, der beskriver dele af den kontakt, der i perioden var mellem FMI og Elbit. Der vil med andre ord ikke være tale om en fuldstændig gennemgang af det forløb, som der spørges til i samrådsspørgsmålet, eller af advokatundersøgelsens beskrivelser af kontakten. Det vil være alt for omfattende – og udvalget har selv mulighed for at læse alle detaljerne i advokatundersøgelsen.

Selv om jeg vil gå forholdsvis summarisk til værks, så gør spørgsmålets meget omfattende karakter, at min besvarelse vil komme vil strække sig ud over den taletid, man som minister normalt indleder et samråd med.

Det fremgår af advokatundersøgelsen, at Elbit i starten af 2022 flere gange var i kontakt med FMI og Danske Artilleriregiment med tilbud om demonstrationer, herunder af raketkastersystemet PULS. FMI afviste henvendelserne.

I maj 2022 var FMI så i kontakt med en række mulige leverandører, herunder Elbit, vedrørende særligt raketkastersystemer.

Der fandt også dialog sted i forbindelse med våbenudstillingen EUROSATORY i Paris i juni 2022 og under FMI's arrangement DALO Industry Days i august 2022. Ifølge FMI bidrog dialogerne med FMI's opbygning af markedskendskab.

Under sidste samråd nævnte jeg, at det i advokatundersøgelsen også er beskrevet, at FMI og en repræsentant for Elbit havde drøftet donation af CAESAR-pjecerne. Det skete ifølge advokatundersøgelsen nogenlunde samtidig med det forløb, jeg lige har omtalt.

Information om donationsdrøftelsen fremgår af en intern FMI-mail fra 15. juli 2022, som jeg også omtalte sidst. Af mailen fremgår, at Elbits agent havde foreslået til chefen for Forretningsområde Kampstøtte i FMI, at Danmark skulle donere samtlige CAESAR-pjecer til Ukraine. Og så derefter købe et tilsvarende antal ATMOS-systemer fra Elbit.

Det fremgår også af den interne mail, at chefen for Forretningsområde Kampstøtte i FMI umiddelbart vurderede, at der nok ikke var appetit på forslaget. Og i forlængelse af det afslog FMI da også et par uger senere Elbits forslag om et møde vedrørende artillerisystemer som "ikke relevant".

Som jeg også nævnte på sidste samråd, var FMI også i perioden i dialog med Elbit om en mulig rammeaftale om mortérammunition.

Det fremgår f.eks. af advokatundersøgelsen, at FMI den 24. august 2022 holdt et arbejds møde med Elbit om netop dette emne. Det fremgår af referatet fra mødet, at det videre arbejde blandt andet ville omfatte at igangsætte det juridiske arbejde med at opnå hjemmel.

Og den 15. og 16. november 2022 var en række medarbejdere fra FMI på besøg hos Elbit i Israel. Besøget omhandlede ifølge FMI forhandlinger om rammeaftalen om morterammunition.

For så vidt angår dialogen omkring den på daværende tidspunkt verserende retssag mellem FMI og Elbit, er mit første nedslagspunkt den 28. november 2022, hvor der blev holdt et møde mellem FMI og Elbit.

Advokatundersøgelsen refererer interne noter fra mødet, som efterfølgende blev sendt via mail i FMI. Her fremgår bl.a., at FMI under mødet havde nævnt over for Elbit, at den verserende retssag *"hang som en skygge over FMI og ikke øgede appetitten på at styrke samarbejdet"*. Elbit oplyste ifølge noterne, at Elbit var indstillet på at lade retssagen falde, men ønskede det aftalt under FMI's besøg i januar.

Også den 5. og 8. december 2022 talte FMI og Elbit om mulighederne for at afslutte retssagen.

Den 11. december 2022 fandt der et virtuelt møde sted mellem FMI's vicechef og Elbit's Vice President. Vi har ikke et referat af mødet, men vicechefens talepunkter er gengivet i fuld længde i advokatundersøgelsen på side 155-157.

Jeg vil grundet længden ikke læse talepunkterne op i deres helhed. Men som jeg læser undersøgelsen – jeg tænker særligt på side 289-292 – er det advokaternes vurdering, at FMI i forhandlingerne om forligsaftalen knyttede forbindelse til anskaffelser. Og det er netop indholdet af noterne fra mødet den 28. november 2022 og talepunkterne fra mødet den 11. december 2022, som vurderingen hviler på. Og igen er det så bl.a. den vurdering, der fører til konklusionen om, at der er en formodning for, at der var en faktisk sammenhæng mellem indgåelsen af forligsaftalen, modtagelse af tilbud fra Elbit og senere aftaleindgåelse.

Det fremgår af advokatundersøgelsen, at efter mødet den 11. december 2022 skrev FMI's vicechef til viceforsvarschefen i en SMS, at Elbit ville "annullere klagesagen" og "er klar til at se fremad".

Som jeg også var inde på sidst, handlede en del af dialogen mellem FMI og Elbit også om FMI's besøg i Israel. Der blev

både gennemført et besøg i starten af januar og et besøg i slutningen af januar 2023. Det er særligt det første besøg, som jeg – på grund af den tidsmæssige sammenhæng med forliget og tilbudsmodtagelsen – vil komme nærmere ind på.

Advokatundersøgelsen omtaler, at det i midten af december 2022 fremgår af intern mailkorrespondance i FMI, at det første besøg i starten af januar blev omtalt som et "for-besøg". Det fremgår også, at "for-besøget" ifølge chefen for Forretningsområde Kampstøtte i FMI var hængt op på retssagen, men at det officielle formål nok skulle være noget andet. Og at han flere gange havde forklaret Elbits agent, at det ikke måtte blive et Elbit-besøg. Besøget blev dog ikke udvidet ud over Elbit.

Senere fremgår det også af mailkorrespondance, at FMI over for Elbit anførte, at der ikke skulle udarbejdes referater fra besøget.

Det fremgår videre af advokatundersøgelsen, at der desuden henover juleferien blev udvekslet flere udkast og rettelser til en forligsaftale i retssagen mellem FMI og Elbit's advokater.

Den afsluttende udarbejdelse af forligsaftalens tekst fandt sted i starten af januar 2023. Den 3. januar 2023 sendte Elbit's advokat således et udkast til forliget, som Kammeradvokaten samme dag accepterede på vegne af FMI med en enkelt tilføjelse.

Advokatundersøgelsen omtaler, at FMI i forlængelse heraf har oplyst, at det er centralt for forståelsen af forløbet, at det efter mailkorrespondancen af 3. januar 2023 var FMI's opfattelse, at der de facto var indgået et forlig med Elbit, og at der alene udestod den administrative udmøntning heraf.

Det fremgår herefter af advokatundersøgelsen, at FMI's vice-chef og chefen for Forretningsområde Kampstøtte den 8. til 10. januar 2023 gennemførte det planlagte leverandørbesøg hos Elbit.

Og under besøget – den 9. januar 2023 – modtog FMI tilbud på ATMOS og PULS fra Elbit.

Samme dag – også den 9. januar 2023 – accepterede FMI og Elbit den endelige tekst i forligsaftalen.

Forligsaftalen blev herefter underskrevet af Elbit den 10. januar 2023 og af FMI den 11. januar 2023.

Som jeg tidligere har været inde på, fremgår det også, at FMI gennemførte et industribesøg i Israel fra den 23. til 26. januar 2023. Under besøget underskrev FMI også den tidligere omtalte rammeaftale om morterammunition med Elbit.

Den 26. januar 2023 blev Elbit ifølge FMI orienteret om regeringens beslutning om erstatningsanskaffelse af ATMOS-artillerisystemer og nyanskaffelse af PULS-raketkastersystemer. Herefter fremsendte Elbit den 1. februar 2023 nye prisoplysninger på ATMOS og PULS til FMI.

Og selve kontrakterne blev herefter indgået den 28. februar 2023.

Det blev en meget lang gennemgang. Men det er også et omfattende forløb, som udvalget har ønsket en gennemgang af.

Tak for ordet.